

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับของชุมชน ต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ และเพื่อให้เข้าใจถึงประเด็นของการศึกษาอย่างรอบด้าน จึงใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในชุมชน หมู่ที่ 4 บ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 273 ราย และได้นำเสนอผลการศึกษาในลักษณะการบรรยายประกอบตาราง โดยแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ดังต่อไปนี้

- 4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ การศึกษา และอาชีพ
- 4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ
- 4.3 แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ
- 4.4 ความช่วยเหลือของโรงงานผลิตกระดาษแก่ชุมชน
- 4.5 ความตระหนักถึงคุณประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.6 การยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ
- 4.7 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยสังคม คือ ความเข้มแข็งของชุมชน แหล่งข้อมูลข่าวสาร ความช่วยเหลือของโรงงานผลิตกระดาษแก่ชุมชน ปัจจัยทางจิตวิทยา คือ ความตระหนักถึงคุณประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับตัวแปรตาม ได้แก่ การยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ

4.1 ข้อมูลทั่วไป

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 273 ราย หมู่ที่ 4 บ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เพศกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 เป็นเพศชาย และจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6 เป็นเพศหญิง

ระดับการศึกษา จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 มีระดับการศึกษานุปริญญาขึ้นไป และไม่ได้เรียนจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 คิดเป็นร้อยละ 60.4 ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 รับราชการ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ประกอบอาชีพ ทำสวน ทำนา และจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	143	52.4
หญิง	130	47.6
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	106	38.8
มัธยมศึกษา	94	34.4
อนุปริญญาขึ้นไป	48	17.6
ไม่ได้เรียนหนังสือ	25	9.2
อาชีพ		
รับจ้าง	165	60.4
ค้าขาย	55	20.1
ราชการ	33	12.1
ทำไร่-ทำสวน	13	4.2
รัฐวิสาหกิจ	7	2.6

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง หมู่ที่ 4 บ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามความเข้มแข็งของชุมชนตามระดับชุมชนได้ปฏิบัติในการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา

ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ ตามระดับที่ชุมชนได้ปฏิบัติ พบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับการปฏิบัติของชุมชนได้แสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจที่ได้ร่วมกันคิด ให้เกิดผลสำเร็จตามมุ่งหมาย คือการที่ชุมชนได้มีการรวมตัวเพื่อเรียกร้องให้โรงงานผลิตกระดาษ จัดการปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในชุมชน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ในการรวมตัวเพื่อเรียกร้อง ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ชุมชนได้แสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจในการจัดการปัญหามลพิษให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งชุมชนได้ปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$) จากการที่ชุมชนได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ แล้วนำไปสู่การรวมตัว เพื่อเรียกร้องนั้นสามารถบอกได้ถึงความสำเร็จ และมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่มีความขัดแย้งภายในชุมชนในการรวมตัวเพื่อจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) แสดงถึงชุมชนมีจิตสำนึกที่จะช่วยกันจัดการปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง และไม่มีความเห็นแตกแยก ชุมชนได้ปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) จากการรวมตัวเพื่อเรียกร้องให้โรงงานผลิตกระดาษจัดการกับปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น ทำให้มีการเจรจาระหว่างชุมชนกับโรงงานผลิตกระดาษ ชุมชนได้เรียกร้องให้มีการปรับปรุง และสร้างระบบบำบัดน้ำเสียของโรงงานผลิตกระดาษ

ชุมชนสามารถเจรจาต่อรองเพื่อเรียกร้องความเสียหายที่เกิดจากโรงงานผลิตกระดาษ ได้อย่างไม่เสียเปรียบ เฉลี่ยอยู่ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 3.66$) ทำให้มีการจ่ายเงินค่าชดเชยกรณีคนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษและที่ไรสวนและนาเสียหาย ขณะเดียวกันชุมชนได้ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐบาลให้เข้ามาช่วยจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ คือ มีเทศบาลตำบลสันกำแพง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว และศูนย์วิเคราะห์มลพิษภาคเหนือ เพื่อให้เข้ามาจัดการกับปัญหามลพิษและเข้ามาตรวจสอบโรงงานผลิตกระดาษว่า ดำเนินการจัดการปัญหามลพิษได้ถูกต้องตามหลักวิชาการหรือไม่ แสดงว่าชุมชนต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐบาลเข้ามาช่วยในการจัดการกับปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในชุมชน เฉลี่ยในระดับที่มาก ($\bar{X} = 3.72$) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งของชุมชน ตามระดับที่ชุมชนได้ปฏิบัติ

(N = 273)

ความเข้มแข็งของชุมชน	ระดับชุมชนได้ปฏิบัติ		ระดับชุมชนได้ปฏิบัติ
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
1. ชุมชนของท่านได้แสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจในการจัดการปัญหามลพิษให้เกิดผลสำเร็จดังที่ตั้งใจ	4.41	0.17	มากที่สุด
2. ชุมชนสามารถเจรจาต่อรองเพื่อเรียกร้องความเสียหายที่เกิดจากโรงงานผลิตกระดาษได้อย่างไม่เสียเปรียบ	3.66	0.21	มาก
3. ชุมชนท่านไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานภายนอกในการช่วยจัดการกับปัญหามลพิษ	3.72	0.13	มาก
4. ชุมชนของท่านมีจิตสำนึกที่จะช่วยการจัดการปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง และไม่มีความเห็นแตกแยกในการจัดการปัญหามลพิษร่วมกัน	4.13	0.15	มาก
5. ชุมชนมีการปรึกษาหารือ ประชุมร่วมกัน เพื่อร่วมกันคิดในการจัดการกับปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ	2.42	0.18	ปานกลาง
6. ชุมชนได้แสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจที่ได้ร่วมกันคิด ให้เกิดผลสำเร็จตามมุ่งหมาย	4.68	0.11	มากที่สุด
7. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีความสามัคคี และมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน/ไม่มีความขัดแย้งภายในชุมชนในการจัดการปัญหามลพิษมาจากโรงงานผลิตกระดาษ	4.26	0.16	มากที่สุด

4.3 ระดับการรับรู้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง หมู่ที่ 4 บ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา พบว่า แหล่งในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหามลพิษที่เกิดจากโรงงานผลิตกระดาษสา ได้รับรู้จากแหล่งต่าง ๆ เฉลี่ยในระดับที่ปานกลาง เนื่องจากปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสาที่เกิดขึ้น ถือได้ว่าปัญหามลพิษดังกล่าวเป็นปัญหาสังคมที่ชุมชนได้ให้ความสนใจ เพราะปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสาเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนโดยตรง และจากการรวมตัวเพื่อเรียกร้องนำไปสู่การประท้วงและต่อต้านโรงงานผลิตกระดาษสา ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวจึงทำให้สื่อแขนงต่าง ๆ ให้ความสนใจ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แหล่งข้อมูลที่ให้ข้อมูลด้านผลกระทบต่อความเคลื่อนไหวของชุมชนเกี่ยวกับปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในชุมชน หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลที่ชุมชนได้รับเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ได้รับความสนใจเหตุการณ์การประท้วง และต่อต้าน รวมถึงปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา (ได้นำเสนอในภาคผนวก ข.) รวมทั้งสื่อทางวิทยุโทรทัศน์ ที่มีการนำเสนอปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลที่ชุมชนได้รับเฉลี่ยในระดับที่มาก ($\bar{X} = 3.98$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทั้งสื่อที่เป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์นั้นเป็นสื่อที่คนในชุมชนให้ความสนใจมากที่สุด อาจเพราะเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดข้อมูลและภาพที่ดึงดูดความสนใจ และเข้าใจง่าย จากการที่ชุมชนได้รับผลกระทบโดยตรง จึงทำให้เกิดเวทีประชาคมในหมู่บ้านขึ้นและมีคณะกรรมการหมู่บ้านที่เป็นแกนนำในการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา เมื่อมีเวทีประชาคม คนในชุมชนได้ใช้เวทีประชาคมในการร่วมกันคิด ปรีกษาหารือในการจัดการปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น เวทีประชาคมหมู่บ้านก็เป็นอีกแหล่งข้อมูลที่คนในชุมชนได้รับเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$)

เทศบาลเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา ชุมชนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหามลพิษจากทางเทศบาล เฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น แหล่งที่ให้ข้อมูลกับชุมชนอีกแหล่ง คือ หอกระจายข่าวหมู่บ้าน ซึ่งการนำเสนอจะมีขึ้นในช่วงแรกของการเกิดปัญหามลพิษ หลังจากปัญหาได้ถูกلامจนกระทั่งมีการประท้วงการนำเสนอจากหอกระจายข่าวหมู่บ้านเริ่มน้อยลง เพราะบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรุนแรงอยู่แล้ว จึงได้รับความสนใจและดึงดูดของคนในชุมชนน้อยลง

การรับรู้ข้อมูลจากหอกระจายข่าวหมู่บ้านเฉลี่ยในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.28$) สำหรับการให้ข้อมูลจากแหล่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสารมลพิษที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งทำให้คนในชุมชนหลีกเลี่ยงการใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้น ในการนำมาอุปโภคและบริโภค การรับรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.91$) เพราะการช่วยเหลือและให้คำแนะนำชาวบ้านเกิดขึ้นในช่วงแรกของเหตุการณ์เท่านั้นรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการรับรู้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา

(N = 273)

แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับปัญหามลพิษ จากโรงงานผลิตกระดาษสา	ระดับการรับรู้ข้อมูล จากแหล่งต่าง ๆ		ระดับ การรับรู้ ข้อมูล
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	
1. เทศบาล	3.03	0.18	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	1.91	0.06	น้อย
3. หนังสือพิมพ์	4.31	0.16	มากที่สุด
4. วิทยุ/โทรทัศน์	3.98	0.19	มาก
5. เวทีประชาคม/กรรมการหมู่บ้าน	3.90	0.19	มาก
6. หอกระจายข่าวหมู่บ้าน	3.28	0.14	ปานกลาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University.
All rights reserved

4.4 ความช่วยเหลือของโรงงานผลิตกระดาษสาแก่ชุมชน

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างชุมชน หมู่ที่ 4 บ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามความช่วยเหลือจากโรงงานผลิตกระดาษสาแก่ชุมชนที่โรงงานผลิตกระดาษสาได้ปฏิบัติต่อชุมชน

หากพิจารณาในภาพรวมแล้วความช่วยเหลือของโรงงานผลิตกระดาษสาแก่ชุมชน จะให้ความช่วยเหลือเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) ส่วนมากแล้วโรงงานผลิตกระดาษสา จะให้ความช่วยเหลือเงินและสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มสาธารณะ คือ การให้เงินช่วยเหลือการสร้างประปาหมู่บ้านเพื่อแก้ไขปัญหาที่ชุมชนที่ไม่สามารถนำน้ำจากบ่อน้ำตื้นมาใช้ได้ และให้เงินช่วยเหลือแก่ชุมชนในการซื้อหาถังเก็บน้ำวางไว้ตามตำแหน่งต่าง ๆ ในหมู่บ้านเพื่อให้น้ำสะอาดแก่ชุมชน ระดับที่โรงงานผลิตกระดาษสาได้ปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ซึ่งถือว่ามีค่าเป็นมากเนื่องจากน้ำเสียได้ซึมผ่านปนเปื้อนแหล่งน้ำใต้ดิน ในกรณีการให้อุปกรณ์กีฬาและสร้างลานกีฬาเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) ส่วนการช่วยเหลือในการซ่อมแซมถนนภายในหมู่บ้านที่เป็นเส้นทางที่โรงงานผลิตกระดาษสาเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$)

ส่วนในด้านความช่วยเหลือของกลุ่มสังคมและวัฒนธรรมจะให้ความช่วยเหลือ ในกรณี que คนในชุมชนมีการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานศพ รวมถึงงานบุญที่จัดขึ้นภายในหมู่บ้าน โรงงานผลิตกระดาษสาจะให้ความช่วยเหลือทั้งเงินและสิ่งของ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และ ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ ในขณะที่ความช่วยเหลือ คนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสารมลพิษจะให้เงินชดเชย ในกรณีที่ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพ คือ อาการของโรคผิวหนัง และพื้นที่ไรสวน ที่นา ได้รับความเสียหาย ระดับความช่วยเหลืออยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.43$) และ ($\bar{X} = 1.04$) ตามลำดับ จากการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ความช่วยเหลือของโรงงานผลิตกระดาษสาที่เกิดขึ้นจะมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือในกลุ่มสาธารณะมากกว่ากลุ่มสังคมและวัฒนธรรม รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติของโรงงานผลิต
กระดาษสาแก่ชุมชน

(N=273)

ความช่วยเหลือของ โรงงานผลิตกระดาษสาแก่ชุมชน	ความคิดเห็นต่อการ ปฏิบัติของโรงงาน		ระดับ ความ คิดเห็น
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	
1. กลุ่มสาธารณะ			
1.1 สร้างทางสาธารณะ/และซ่อมแซมถนนในหมู่บ้าน ที่ชำรุดเสียหาย	3.74	0.14	มาก
1.2 สร้างลานกีฬาหมู่บ้าน/ลานกิจกรรม/อุปกรณ์กีฬา	3.93	0.13	มาก
1.3 ให้เงินการช่วยสร้างประปาหมู่บ้านเพื่อแก้ไข ปัญหาที่ไม่สามารถนำน้ำมาใช้	4.19	0.02	มาก
2. กลุ่มสังคม - วัฒนธรรม			
2.1 ให้เงินงานบุญในหมู่บ้าน	3.75	0.08	มาก
2.2 ให้เงินช่วยเหลืองานขึ้นบ้านใหม่และงานศพ	3.76	0.13	มาก
2.3 การให้เงินช่วยเหลือในกรณีที่ได้รับการเจ็บป่วย จากปัญหามลพิษ	1.43	0.16	น้อยที่สุด
2.4 การให้เงินทดแทนกรณีที่ดินที่ไถนาและสวน เสียหาย	1.04	0.11	น้อยที่สุด

4.5 ความตระหนักถึงคุณประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ชุมชนหมู่ที่ 4 บ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ระดับของความตระหนักถึงคุณประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ความตระหนักถึงคุณประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คนในชุมชนมีความตระหนักถึงคุณประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) สะท้อนให้เห็นว่าปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยตรง ทำให้คนในชุมชนรู้สึกห่วงหวั่น และมองเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนที่กำลังถูกทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลงด้วยปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ จึงทำให้คนในชุมชนเกิดความใส่ใจและให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่

หากพิจารณาพบว่า ปัญหาที่ทำให้เกิดความไม่สบายใจ ทำให้รู้สึกเป็นห่วงว่าปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษจะก่อให้เกิดปัญหาต่อตัวเอง ครอบครัว คนในชุมชน รวมถึงสภาพแวดล้อม คือ ปัญหากลิ่นเหม็นจากการฟอกย้อมจะมีกลิ่นแรงและฉุน เฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$) กลิ่นที่พัดไปตามลม ทำให้อากาศภายในชุมชนไม่บริสุทธิ์ เกิดความหงุดหงิดรำคาญใจมีผลต่อสุขภาพต่อตัวเองและคนในชุมชน เฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$)

ส่วนปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากขบวนการผลิตกระดาษ ส่วนมากมีลักษณะเป็นน้ำเสียสีดำ มีสารอินทรีย์สูงรวมถึงกรดและเบสของตัวทำละลาย เมื่อสารมลพิษมีการปนเปื้อนกับลำเหมืองสาธารณะและน้ำเสียที่ซึมผ่านแหล่งน้ำใต้ดิน ส่งผลให้คุณภาพน้ำไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้อุปโภคและบริโภค เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) ปัญหาน้ำเสียยังส่งผลถึงคุณภาพของดิน เนื่องจากสารพิษที่สะสมอยู่ในชั้นดินทำให้คุณภาพของดินไม่เหมาะสมในการเจริญของต้นไม้ และปัญหาน้ำเสียยังส่งผลกระทบต่อบ่อน้ำตื้น ของคนในชุมชนทำให้บ่อน้ำตื้นไม่เหมาะแก่การนำมาอุปโภคและบริโภค เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) และ ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ

จากปัญหาน้ำเสียทำให้เกิดผลกระทบต่อสัตว์น้ำและพืชน้ำ เนื่องจากการที่ปริมาณสารอินทรีย์ที่ปล่อยมากับน้ำเสียมีมาก ประกอบกับน้ำเสียมีสีดำ ทำให้กันแสงและออกซิเจนจากอากาศลงสู่น้ำ น้ำในลำเหมืองเน่าเสียไม่เหมาะกับการอยู่ของสัตว์น้ำและพืชน้ำ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) และจากปัญหาน้ำเสียและกลิ่นจากการฟอกย้อมซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชน ทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพ เกิดอาการของโรคผิวหนัง รวมถึงอากาศที่ไม่บริสุทธิ์ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$)

สำหรับความตระหนักที่ต้องการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ พบว่าชุมชนต้องการให้อุตสาหกรรมจังหวัดและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่สามารถตรวจสอบแทนชุมชนได้ดีที่สุด โดยทำหน้าที่ตรวจสอบระบบการจัดการมลพิษของโรงงานผลิตกระดาษ ที่ระดับความต้องการเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) ส่วนในการจัดตั้งองค์กรดูแลปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษระหว่างชุมชน รัฐ และโรงงาน เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เนื่องจากชุมชนอยากมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเฝ้าระวังกับปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ และต้องการมีความโปร่งใสในการตรวจสอบทำให้คนในชุมชนเกิดความมั่นใจในระดับหนึ่ง ส่วนชุมชนที่ต้องการให้โรงงานผลิตกระดาษเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ในขณะที่ความต้องการที่จะมีการเฝ้าระวังปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ มีการตั้งองค์กรชาวบ้านดูแลกันเอง เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32$) เพราะชุมชนจะได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงว่า คุณภาพสิ่งแวดล้อมเหมาะสำหรับการดำรงชีวิต หรือถึงขั้นวิกฤตเพื่อที่จะเตรียมตัวรับมือกับสถานการณ์ปัญหามลพิษที่อาจเกิดขึ้น ส่วนการไปประท้วงทุกครั้งที่เกิดปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความตระหนักถึงคุณประโยชน์ของ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(N=273)

ความตระหนักถึงคุณประโยชน์ ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระดับความตระหนัก		ระดับ ความ ตระหนัก
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	
1. ประเด็นที่ทำให้เกิดความไม่สบายใจ และเป็นห่วงว่า ปัญหามลพิษจะเกิดผลกระทบต่อตัวเอง ครอบครัวท่าน คนในชุมชน และสภาพแวดล้อมภายในชุมชน			
1.1 ปัญหาน้ำเสีย	4.65	0.10	มากที่สุด
1.2 ปัญหาดินเสื่อม	4.39	0.09	มากที่สุด
1.3 ปัญหากลิ่นเหม็นจากการฟอกย้อม	4.98	0.13	มากที่สุด
1.4 ปัญหาแหล่งน้ำใช้(ปอน้ำตื้น)	4.37	0.17	มากที่สุด
1.5 ปัญหาต่อสัตว์น้ำและพืชน้ำ	4.00	0.23	มาก
1.6 ปัญหาต่อสุขภาพ(โรคผิวหนัง)	4.47	0.27	มากที่สุด
1.7 ปัญหาต่อสุขภาพจิต (หงุดหงิด/รำคาญใจ)	4.44	0.17	มากที่สุด
2. การแก้ปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ ที่ชุมชนคิดว่าต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้			
2.1 ตั้งองค์กรชาวบ้านดูแลกันเอง	3.32	0.19	ปานกลาง
2.2 เจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อมเข้ามาดูแล	1.93	0.23	น้อย
2.3 เป็นหน้าที่รับผิดชอบของโรงงานผลิตกระดาษ	4.16	0.24	มาก
2.4 ตั้งองค์กรร่วม ระหว่างชุมชน/รัฐ/โรงงาน เพื่อแก้ไข ปัญหาร่วมกัน	3.89	0.22	มาก
2.5 ไปร้องเรียน/ประท้วงทุกครั้งที่มีปัญหา	3.95	0.23	มาก

4.6 การยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา

จากตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ชุมชนหมู่ที่ 4 บ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา พบว่า ระดับการยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา หลังจากที่โรงงานผลิตกระดาษสาได้มีการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.60$)

เมื่อพิจารณา พบว่า หลังจากที่โรงงานผลิตกระดาษสาได้มีการปรับปรุงระบบบำบัดและมีการก่อสร้างระบบน้ำเสียใหม่ ทำให้น้ำที่ได้รับการบำบัดแล้ว ปล่อยลงสู่ลำเหมืองสาธารณะดีขึ้น ทำให้สัตว์น้ำและพืชน้ำสามารถอยู่ได้อย่างปกติเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เพราะน้ำทิ้งที่ขาดคุณภาพ ที่ปล่อยจากโรงงานผลิตกระดาษสาลงสู่ลำเหมืองสาธารณะก็มีปริมาณที่เจือจางลงทำให้คุณภาพน้ำเหมาะแก่การอยู่ของสัตว์น้ำและพืชน้ำ การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียใหม่ สามารถรองรับปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา จึงส่งผลทำให้กลิ่นเหม็นของน้ำเสียลดน้อยลงเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$)

จากการที่ปัญหากลิ่นเหม็นของสารเคมีและปัญหาน้ำเสียที่เป็นปัญหาใหญ่ ของปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษสา ได้มีการจัดการจากโรงงานผลิตกระดาษสาในระดับมากที่สุด จึงทำให้คนในชุมชนรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) และขณะเดียวกันโรงงานผลิตกระดาษสาได้สร้างท่อระบายน้ำ เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำทิ้งของโรงงานผลิตกระดาษสาซึมลงสู่ชั้นดิน และมีการขุดลอกลำเหมืองเพื่อลดการสะสมของสารพิษในชั้นดิน เฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และ ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ จึงทำให้คุณภาพของดินเริ่มปรับสภาพและสามารถปลูกต้นไม้ได้ เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) จากการที่โรงงานผลิตกระดาษสาได้มีการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำ จึงทำให้น้ำที่เคยซึมผ่านมีปริมาณของสารพิษลดลง ชุมชนสามารถนำน้ำมาใช้อาบได้แต่ต้องผ่านการกรองก่อน เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) แต่ถึงอย่างไร คนในชุมชนก็ไม่กล้าที่จะนำน้ำจากบ่อน้ำตื้นมาใช้บริโภค เพราะยังเกรงว่าสารพิษที่ตกค้างจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพเฉลี่ยในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.17$) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกระดับการยอมรับของชุมชนต่อการจัดการ
ปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ

(N=273)

การยอมรับของชุมชนต่อการจัดการ ปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ	ระดับการยอมรับของ ชุมชนต่อการจัดการ ปัญหามลพิษจาก โรงงานผลิตกระดาษ		ระดับการ ยอมรับ
	ค่าเฉลี่ย (X)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	
1. รู้สึกว่าสภาพแวดล้อมปัจจุบันในชุมชนของท่านได้ เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น หลังจากที่โรงงานผลิตกระดาษ ได้มีการจัดการปัญหามลพิษ	4.26	0.25	มากที่สุด
2. ต้นไม้ที่ปลูกแทนต้นไม้ที่ตายข้างลำเหมืองสามารถ ขึ้นได้ตามปกติ หลังจากที่โรงงานผลิตกระดาษได้มีการ การจัดการปัญหามลพิษ	3.16	0.20	ปานกลาง
3. สัตว์น้ำและพืชน้ำสามารถอยู่ในลำเหมืองสาธารณะได้ อย่างปกติ	4.67	0.19	มากที่สุด
4. ชุมชนสามารถนำน้ำบ่อมาใช้กินและทำอาหารได้	1.17	0.12	น้อยที่สุด
5. ชุมชนสามารถนำน้ำมาใช้อาบได้	3.73	0.21	มาก
6. กลิ่นเหม็นของสารเคมีจากการฟอกย้อมลดลงกว่า แต่ก่อน	4.45	0.23	มากที่สุด
7. โรงงานผลิตกระดาษได้สร้างท่อระบายขึ้นเพื่อ ป้องกันไม่ให้น้ำซึมสู่ดิน และป้องกันการสะสมของ สารพิษและกลิ่นเหม็น	3.79	0.22	มาก
8. โรงงานผลิตกระดาษได้มีการขุดลอกลำเหมืองเพื่อ ลดการสะสมของสารพิษในดินและให้ลำเหมืองสะอาด	3.60	0.20	มาก

4.7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งของชุมชน และความตระหนักถึงคุณประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับการยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชน แหล่งข้อมูลข่าวสาร ความช่วยเหลือของโรงงานผลิตกระดาษแก่ชุมชน และปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ความตระหนักถึงคุณประโยชน์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษกับการยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science หรือ SPSS/PC+) สถิติวิเคราะห์ (Inferential Statistics) เพื่อใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient, r) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ปัจจัย คือ 1) ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ 2) ความตระหนักถึงคุณประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนแหล่งข้อมูลข่าวสาร กับความช่วยเหลือของโรงงานผลิตกระดาษไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ

จากตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ กับการยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ พบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนกับการยอมรับมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ($r = .653^*$)

ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ กับการยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ($r = .101$)

ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากโรงงานผลิตกระดาษแก่ชุมชนกับการยอมรับของชุมชน ต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ($r = .031$)

ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักถึงคุณประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับการยอมรับของชุมชนต่อการจัดการปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตกระดาษ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ($r = -.221^*$)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

	ความเข้มแข็ง ของชุมชน	แหล่งข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับปัญหามลพิษ	ความช่วยเหลือของ โรงงานแก่ชุมชน	ความตระหนักถึง คุณภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	การยอมรับของ ชุมชนต่อการจัดการ ปัญหามลพิษ
ความเข้มแข็งของชุมชน	1.000	.234*	-.379	.084	.653*
แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ปัญหามลพิษ		1.000	-.474	.371*	.101
ความช่วยเหลือของโรงงานแก่ชุมชน			1.000	-.543	.031
ความตระหนักถึงคุณภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				1.000	-.221*
การยอมรับของชุมชนต่อการจัดการ ปัญหามลพิษ					1.000

* P < 0.05